

Rimski-Korsakow Mikołaj (1844-1908)

Był członkiem słynnej rosyjskiej Potężnej Gromadki. Uważa się go też za ojca orkiestracji, ponieważ w mistrzowski sposób posługiwał się orkiestrą

Mikołaj Rimski-Korsakow urodził się 18 marca 1844 roku w Tichwinie w rodzinie arystokratycznej. Od wczesnych lat wykazywał talent muzyczny — ze słuchu grał na [fortepianie](#) śpiewane przez ojca piosenki. W wieku 5 lat rozpoczął edukację muzyczną u miejscowych nauczycieli, ale miała ona charakter czysto amatorski. W 1856 roku dwunastoletni Mikołaj podjął naukę w Korpusie Morskim w Petersburgu, kontynuując tym samym rodzinne tradycje, gdyż jego stryj i starszy brat byli oficerami rosyjskiej floty. Nie zrezygnował przy tym z nauki gry na fortepianie, teorii muzyki i kompozycji. Bywał na przedstawieniach operowych, poznał członków rosyjskiej Potężnej Gromadki i rozpoczął pracę nad swą *I Symfonią*.

Po ukończeniu szkoły, w 1862 roku zdecydował się jednak kontynuować karierę wojskową. By zdobyć stopień oficerski musiał udać się w długi, ćwiczebny rejs do portów europejskich i amerykańskich. W każdym z nich znajdował jednak chwilę, by kupować książki o muzyce i [partytury](#), które studiował. W 1865 roku przeszedł do służby przybrzeżnej. Obowiązki zawodowe zajmowały mu tylko kilka godzin dziennie, więc intensywnie rozwijał swe zainteresowania muzyczne. Ukończył *I Symfonię*, która miała premierę pod batutą Bałakiriewa w 1865 roku, a potem inne dzieła symfoniczne, jak [poemat Sadko](#) (1867 r.) i *II Symfonię „Antar”* (1868 r.). Napisał także [opere Pskowianka](#), która została wystawiona w Teatrze Maryjskim w Petersburgu w 1873 roku. Wszystkie te utwory zrodziły się pod wpływem idei propagowanych przez członków Potężnej Gromadki, do której dołączył jako beniaminek.

Uważany za najbardziej utalentowanego z członków grupy, w 1871 roku otrzymał Rimski-Korsakow propozycję objęcia profesury w petersburskim konserwatorium. Nieco się wahał, nie czuł się przygotowany do takiej roli, ale podjął się zadania ze względu na konieczność ustabilizowania swej sytuacji finansowej, gdyż zamierzał się ożenić. Gdy został przeniesiony z wojskowej służby czynnej na stanowisko inspektora orkiestr dętych rosyjskiej marynarki wojennej, postanowił wykorzystać tę okazję do poszerzenia wiedzy o instrumentach. Rozpoczął też intensywne samokształcenie w zakresie harmonii i [kontrapunktu](#). Do roku 1876 doskonalił swą technikę kompozytorską i prowadził zaawansowane studia nad rosyjską pieśnią ludową.

W następnych latach wykorzystał tę wiedzę i umiejętności w swych dalszych kompozycjach. Pisał głównie dzieła orkiestrowe, w tym [Kaprys hiszpański](#) (1887 r.) i [Szeherazadę](#) (1888 r.), propagował muzykę rosyjską jako dyrygent oraz redaktor i instrumentator dzieł innych kompozytorów. Jako pedagog wykształcił Rimski-Korsakow całą plejadę kompozytorów, z Aleksandrem Głazunowem, [Igoriem Strawińskim](#), [Sergiuszem Prokofiewem](#) i Ottorino Respighim na czele.

Pod koniec lat 80. powrócił do twórczości operowej. Po *Pskowiance* napisał jeszcze 14 oper, w tym *Bajkę o carze Sałtanie*, słynną ze względu na zawarte w niej interludium orkiestrowe [Lot trzmiela](#). Inne warte zapamiętania jego dzieła operowe to np. *Śnieżka* (1882 r.), *Mozart i Salieri* według Puszkina (1897 r.) i *Złoty kogucik* (lata 1906-07).

Mikołaj Rimski-Korsakow, Lot trzmiela

W 1905 roku Rimski-Korsakow został usunięty z konserwatorium za domaganie się zmian w funkcjonowaniu uczelni i poparcie strajku studenckiego. Wielu jego przyjaciół, solidaryzując się z kompozytorem, także ustąpiło ze stanowisk, a społeczne i środowiskowe protesty doprowadziły do przywrócenia go na stanowisko profesora oraz do postulowanych zmian na uczelni. Ostatnie lata przyniosły kompozytorowi wielkie uznanie na całym świecie, a szczególne triumfy święcił w Paryżu. Kompozytora męczyła jednak postępująca choroba serca, z której powodu zmarł (21 czerwca 1908 roku w Lubieńsku).

dr hab. Iwona Lindstedt

Ciekawostki

Dwuczłonowe nazwisko rodu kompozytora powstało w wyniku podróży jednego z jego przodków do Rzymu. Nawał on swą rodzinę *Rzymskimi Korsakowami*, by odróżnić ją od innych Korsakowów.

W Zatoce Piotra Wielkiego koło Władywostoku znajduje się Archipelag Rimskiego-Korsakowa, grupa sześciu małych wysp, nazwana tak na cześć brata kompozytora, kontradmirała Woina Rimskiego-Korsakowa, który był też znanym hydrografem.

Do posłuchania:

- [Lot trzmiela](#)

- [Capriccio espagnol op. 34](#)